

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torkih, četrtek in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za en mesec . . . 2.50, za tri mesece . . . 7.50, za pol leta . . . 12.50, za leto . . . 22.50. Na naročbe brez priložne naročnine se ne jemlje ozir.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 vč., izven Trsta po 3 vč. Sobotno večerno izdanje v Trstu 4 vč., izven Trsta 5 vč.

Oglasi se računajo po tarifi v petih; vsa naslova s dobelimi črkami se plačuje po merilu, kolikor obsega navadnih tiskov. Poslana, osmetnjena in javno razpisana, dobi oglebi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsa pisma morajo biti frankovana, kar odpravlja se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine, reklamacije in oglasi sprejema upraviteljska ura ulice Molino plečelo št. 3, II. nadst. Odpriete reklamacije se pristoje postopno.

„Edinost je moč“.

Najbolji odgovor.

Na kratko in brez okolišev bodi povedano in naglašeno še enkrat, da je med nami vzbudila vseobče vznemirjenje ona izjava našega ministerskega predsednika, v koji je njegova ekscelencija nekako prikrito dajal razumeti nam Jugoslovancem, da smatra nekatere zahteve naše izizvalnimi. O tem ga je mogel poučiti govor posl. dr. Gregorica v seji poslanske zbornice od minulega petka, in v tem domnevanju nas utrija uvodni članek v zadnji številki sicer pohlevnih „Novic“. Govor in članek hočemo priobčiti v današnjem večernem izdanju. Glede na Istro posebej pa je dal najbolji odgovor njegovi ekscelenci gosp. poslanec dr. Matko Laginja s tem, da je v svojem govoru v seji dne 14. decembra 1895 poslanske zbornice državnega zbora na Dunaju nekoliko konkretiral naše zahteve v vseh strokah javne uprave.

V tej seji se je razpravljalo o stavki „ministerski svet“. Z ozirom na to, da sta med ministri tudi dva Slovana (Poljaka Badeni in Bilinski) spregovoril je naš poslanec najprej par besed v hrvatskem jeziku, naglašivši, da ne more opustiti tudi te prilike, da ne bi kojo rekel v svojem jeziku, in to tem rajše, ker je na ministerski klopi tudi ljudij iz slavnega našega naroda, poljska brata, ki ne bosta razumela samo glas besede, ampak tudi glas srca (??? Ured.)

Potem je nadaljeval nemški:

Visoka zbornica! Menil sem, da je najprimernejše, da tu, pri poglavju o ministerskem svetu, razložim nekoliko naše težave v pogledu Istre, koju zastopam tu v prvi vrsti.

Že radi poglavja samega, o kojem se razpravlja, nočem govoriti o drugem, ampak označiti hočem samo glavne naše težave.

V svojem govoru od 10. decembra tega leta, v kojem je nekim načinom skušal pojasniti in razširiti svoj programni govor, dotaknil se je prevzvišeni gospod ministerski predsednik jugoslovanskih plemen ter je nastopno označil stališče sedanje vlade nasproti istim: (čita) Vlada se čuti dolžno, da izpolni prave kulturno-narodne potrebe teh plemen razsodno in dobrohotno.

Ako bi nas tu vprašala visoka vlada, da-li hočemo poleg tega še kaj drugega, smatram se pooblaščenim, da sledeče izjavim v ime svojih tovarišev in v ime naroda, kojega zastopam: Mi gotovo ne vprašamo nič več nego to, kar je obetala njegova prevzvišenost, namreč: da se izpolne naše resnične kulturno-narodne potrebe, in da se to stori razsodno in dobrohotno. Mi ne zahtevamo ničesar drugega, zato bode mojemu nadaljnjemu govoru poglavitno le ta namen, da dokazem visoki vladi, da naše zahteve v kulturnem pogledu nimajo uprav ničesar na

sebi, o čemer bi mogla misliti vlada, da je izzivanje (provokacija) proti drugim plemenom.

Bodi mi dovoljeno opaziti že tu, da vsega onega, kar vlada spoznava kot sedanjo kulturno potrebo kojega naroda, ni smeti smatrati za izzivanje katerega drugega naroda. V izpolnjenju onega, kar je osnovano na zakonu, nikdo ne sme videti provokacije proti sebi. (Odobranje.)

Naše potrebe in želje našega ljudstva so pa take, da v resnici ne morejo zaliti drugega naroda.

Zato hočem omeniti samo ono, kar zahtevamo mi n. pr. v politični upravi. Tu bi bilo najpoprej, da se uvede za poskus vsaj v naši pokrajini, kar bi bilo brezdvomno koristno za vse pokrajine, namreč preosnova političke uprave vsaj v najnižjih instancijah.

Ali mi ne mislimo pri tem samo na preosnovo političke uprave same, ampak tudi novo, preudarjeno zaokroženje političkih okrajev prve instancije, oziroma pomnoženje istih po priliki takó, da bode vsak sodni okraj zajedno tudi politički.

Od političke oblasti zahtevamo nadalje, naj upotrebi ves svoj upliv v to, da se po vsej Istri hkratu in na novo zaokroži krajne občine.

Mi čutimo krvavo potrebo take premembe. Poznajo je, da je v naši pokrajini takó, da na sploh v mestecih živi italijansko ali vsaj, žal, že poitalijansko prebivalstvo, po vaseh pa slovansko.

Urejenje občin pa je tako izvedeno, da so mnoge slovenske kmečke občine združene v jedno krajno občino z italijanskim mestecem ali trgovom. Mogel bi navesti n. pr. Oprtelj, Motovun, Poreč, Labinj, Vodnjan itd., kjer je v dotičnih krajnih občinah izdatna manjšina italijanska nasproti pretežni večini slovanski, in kjer se dogaja narodu slovanskemu velika škoda, n. pr. v vprašanju šolstva, zlasti glede na naučni jezik v ljudskih šolah, glede zdravstva, brige za siromake, z jedno besedo: gledé na vse stroke javne uprave.

Dá, vprašanje razdeljenja krajnih občin v Istri je za nas jako važno — a moglo bi sčasoma postati tudi za vlado — in sicer za nas političko, kajti iz najnovejšega časa imamo dokazov o tem, da se s pomočjo naše hrvatske zemlje in številom našega slovanskega prebivalstva bahajo nekaterniki z nečim, česar ni bilo in ne bode.

Visoki poslanski zbornici je namreč poznano oni dogodek, ko so se načelniki krajnih občin istrskih, posebej tudi onih, koje sem omenil poprej, zbrali pred par leti v mestni dvorani tržaški kot zakoniti zastopniki namišljeni italijanskega prebivalstva Istre, ter se je ta sestanek imel ovekovečiti na spominski plošči z napisom, da je isti v spomin in v dokaz, da človeška sila ne more uničiti dvajset vekov latinskega gospodstva. (Nam

se zdi, da je bilo rečeno: latinskega življenja Op. ured.). Posl. vitez Stalitz prigovarja: To se ni izvelo! Poslanec Laginja nadaljuje: Ni se izvelo, ker se ni smelo izvesti. Več županov, ki večinoma zastopajo naše ljudstvo, došli so k Vam, da zastopajo italijansko prebivalstvo, a to je bila zgodovinska in faktična laž.

Od političke uprave zahtevamo nadalje, da vendar enkrat odvzame občinam, kolikor je le mogoče, breme opravljanja državnih poslov. Občine trpe na tem neizrečeno in ne bodo mogle tako obstati nadalje.

Jaz moram odkritosrečno priznati, da se mnogo ne nadejam od tega, kar se nam obeta, da se čim prej zniža zemljiški davek.

Jaz bi se nadejal več koristi, ako tudi ostane zemljiški davek kakoršen je, da pa dobimo političko upravo, ki bi bila bolj ljudska in preudarna, posebej pa, da se občinam olajša kolikor je le mogoče breme opravljanja državnih poslov; kajti v tem bi bila za narod velika korist, a ne v tem, da-li bode kmet plačeval na zemljiškem davku ravno 8 ali pa samo 7 1/2 goldinarjev.

Kaj nam je zahtevati od visoke uprave poljedelstva, o tem smo govorili že večkrat. V tem pogledu se hočem dotakniti samo dvojnega. V prvo moramo zahtevati od visoke vlade, da konečno tako uredi odnošaje deželnega gospodarskega sveta, da se pri obeh narodih doseže pripravnost za karsibodi v resnici koristnega, da se neha upotrebljavati samo italijanski jezik, da tudi v tem pogledu vendar enkrat zavlada ravnopravnost jezikov. V drugo želimo, kar je bistveno, da oni, ki so v to obvezani, o pravem času predložijo račune deželnega gospodarskega sveta, in sploh obračune o svotah, ki jih daje država in kaj se od tega dobiva.

(Konec prih.)

Politiške vesti.

V Trstu, dne 23. decembra 1895.

Državni zbor. Minole sobote se je razšla poslanska zbornica na božične počitnice. O naših slovenskih zastopnikih ne bi mogli soditi, da so se posebno zadovoljno povrnili med svoje volilce. Posebnih pridobitev seveda pameten človek ne more zahtevati iz te kratke dobe ministrovanja grofa Badenija, ali mučno mora biti gospodi poslancem, da ne morejo niti približno pojasniti namere in nakane nove dobe, ker iz vseh dosedanjih izjav in dogodkov ne vemo ničesar pozitivnega glede na bodoči pravec nove vlade. Jedino kar morejo in kar bi morali storiti naši poslanci, bilo bi to, da nam obljubijo, da bodo neizprosni v zahtevanju, da se nam ustvarijo pogoji za uspešni razvoj vsega avstrijskega slovanstva. Druge tolažbe nam gospodje ne morejo dati v tem trenutku, to vemo.

posegel v tujo blagajno, kar ga je nekoliko dni pozneje spravilo pod ključ. Dá, dá, pravimate, vampir je, krvosés prvega reda; skrmoglavila je že jednega v propast, a koliko jih še, to je vprašanje časa“.

„Vidite!“, poprijel je zopet za besedo. Ona pripada v boljšo vrsto našega družinskega življenja: ona je hči precej premožnega trgovca. Ali — saj veste kako je pri nas v Trstu —, bila je slabo odgovorna, kajti stariši so jej pustili delati, kar je sama hotela in slednjič: kar jej je še manjkalo do propada, v to so pripomogli italijanski časniki in knjige se svojimi pikantnimi članki in mesalinskimi dovtipi. Dá, v resnici, kultura napreduje, ali pokraj nje stopata vzpored tudi demoralizacija in zločin, preteča nam s telesno in duševno propadajo. Na svidenje, dragi gospodine, nimam več časa; oprostite, da sem vas nadlegoval!“ To izgovorivši mi

Minole sobote je rešila poslanska zbornica proračun ministerstva za deželno brambo in vladno predlogo o reviziji pridobinskih in gospodarskih zadrug. Načrt o davku na hišno najemnino pa so odložili na poznejšo dobo.

„Priatelj“. Dne 22. decembra t. l. je prišel izhajati v Trstu nov list v jako čedni vnanji obliki z naslovom: „L'Amico“, periodico per i cattolici italiani del Litorale“. Iz naslova je razvidno, da list pišejo italijanski duhovniki za italijanske katolike v Primorju. Podjetje samo na sebi je torej vse hvale vredno in le veseliti bi se morali istega ravno mi, kojim je računati v svojih borbah z neoporečno resnico, da menda nikjer drugod v vsej državi ni toli občutljivega nedostatka na dobrem časopisju nego ravno med našimi Italijani; in sicer iz tega jednostavnega vzroka, da javna glasila niso nikjer — izvzemši morda mesto dunajsko — takó uklenjena pot židovovski upliv kakor so pri nas italijanska glasila.

Pozdravili bi torej prav radi „L'Amico“, ne kot somišljenika ter boritelja za naše težnje — tako zahtevanje bi bilo krivično, ker je list pisan za italijansko ljudstvo — pač pa kot soboritelja za pravico in resnico. V tem pogledu bi list lahko ogromno koristil, ako bi hotel resnico govoriti italijanskemu ljudstvu, ako bi povedal istemu — kar ni storil do sedaj še nikdo —, kako je zlorabljajo izvestni krogi in kako se pri tem pogreza ravno ono — materialno in moralno.

Takega lista bi od srca želeli italijanskemu ljudstvu v Primorju. Tu pa bodi povedano kar hitro: novi „L'Amico“ ni tak list. O tem nas poučuje že program sam.

List hoče biti prvoboritelj za versko stvar. To je prav in na to stran ni prigovora. Gospoda izdajatelji hočejo ostati do bri Italijani. Tudi temu ne bi prigovarjali in le želeli bi, da izvestna gospóda v Gorici in Ljubljani, ne jedenkrat, ampak dvakrat predtajo in si potem prelože na slovensko, ne samo po besedi, ampak tudi v dejanjih, kar piše „L'Amico“ o ljubezni do svoje narodnosti in svojega jezika. Nikdo pa naj ne misli — tako se glasi dotični odstavek —, da zato, ker smo katoliki ne samo po imenu, ampak tudi v dejanju, postanemo indiferentni za oni jezik, ki je najprej zvenel z naših ustnic. Vso drugo. V istem govorimo svoje prve besede in molitve. Vzgojeni v sladkosti svojega draga jezika, ljubimo in cenimo istega po zaslugi, mi čitamo velike naše pesnike, učitelje narodov; mi poznamo tudi čar našega sladkega materinega jezika; mi pripoznavamo tudi velikanske koristi, ki jih je donesel italijanski jezik civilizaciji sploh, in naši ljubljani domovini še posebe. Mi torej hočemo sicer ostati vsikdar zvesti prejšnji osebi, ki nas vlada, čutimo pa hkratu, da smo Italijani!“

je še stisnil roko ter se potem izgubil med ljudmi.

Godba je zopet zasvirala, plesalci pa so se jeli vrteti v lahkem valčku. Doli v kotu, pri oknu, stala je Elza s častnikom ter si z desnico, na koji se je blesketal dijamantni prstan, gladila in popravljala svoje žolte kodre. Pogledal sem jo še jedenkrat, potem pa, zapustivši dvorano, korakal sem mehanično proti svojemu stanovanju.

Drugi dan sem bil zelo razdražen; kar koli sem započel, vse mi je šlo navskriž; mislil sem nehoté le na Elzo, Arturja in na pogovor, ki sem gaimel se stariim gospodom.

Ako bi morda gornje vrstice koga vznemirjale in mu ne bile po volji, temu bodi povedano, da moj namen je, pokazati istinito in verno sliko iz prosvetljenega XIX. veka ter odkriti jedno od onih rak-ran, ki razjedajo našo družinsko življenje.

PODLISTEK.

Moderni vampir.

Slišica iz tržaškega življenja.
Zabeležil Anton Zajc.
(Konec).

Z nekakim gnjevom v sreč sem se obrnil, hoté zapustiti dvorano, nakar je prišel proti meni neki že bolj prileten gospod ter me, z prijaznim nasmehom, odgovoril tako-le: „Oprostite, gospodine! Poznate li ono damo, koje ste opazovali ravnokar?“

„Da, po videnju, ali osebno ne!“, odgovoril sem mu jaz na to.

„Jaz jo poznam že dlje časa in ako vas morda zanima, povem vam — v svarilo in pouk — z nekolikimi besedami, kaka golobica je to“.

„Prosim, zelo hvaležen vam bodem! Dovolite mi pa opazko: Jaz bi jo prej pristel

Kakor rečeno: do tu ni prigovora; saj so se gospoda postavili na isto vzvišeno, a med Slovenci v novejših dobah toli obrekovano stališče rodoljubja. Ali kar stoji takoj potem v programu, to mora vzbuditi v nas, ki sestavljamo večino v tej pokrajini, najodločnejši odpor. Pravi namreč, da hoče braniti z dovinjski in vekovski značaj našega mesta in naših občin, v soglasju z našimi starimi tradicijami. Kdo ne razume tega? Toda povedano vam bodi, da tisti „zgodovinski značaj“ znači veliko zgodovinsko in dejansko laž! Vi hočete braniti laž! Svobodno vam! Le to bi vas prosili, da pomislite nekoliko, da-li je takov program primeren za glasilo — katolikov!!! V soglasju s tem odstavkom v programu je urejena tudi vsa ostala prva številka „Priatelja“. Gospodu poslancu vitezu Nabergoju — onemu Nabergoju, ki mora le prečesto čuti od svojih ožih sorojakov očitane, da je prezmaren — istemu Nabergoju očita „konservativno“ glasilo, da si je nedavno jezo hladil v državnem zboru („sfuriata“ pravi, prav po receptu „Piccolomem“) in da je pripovedoval same bajke. Resnicoljubje novega „konservativnega“ „Priatelja“ seza celo tako daleč, da je posegel po onem umazanem orožju, ki je v rabi pri židovskih listih: da je enostavno taji notoriške resnice in dogodke. Na Proseku se žive oni, ki so bili obsojeni radi popevanja cesarske pesmi, in tudi oni je še med živimi, ki jih je obsodil; dotični akti leže v registraturi — in vendar pravi „L'amico“, da je vse to prazna — bajka. Potem pa nad vse hvali „jedrnat in plemeniti govor“ posl. Burgstallerja, kateri govor smo že po zaslugi označili tudi mi; onega Burgstallerja, ki v ogromni večini slučajev glasuje s poverjeniki onih srditežev tržaških, ki niso liberalci le v navadnem zmislu verske miselnosti, ampak ki vsakdar in pozitivno nastopajo proti Cerkvi katoliški in njenemu poglavarju še posebej. Spominjamo le dogodkov v Trstu in v Rimu povodom proslavljanja XX. septembra. Isti duh laške nestrpnosti veje tudi po dopisih. Vsaka druga beseda je „sono italiano“, „la mia nazionalita“, „principio nazionale“ itd. A to se ne bi bilo najhujše, ampak v dopisih se dosledno govori o „sovražnikih“ Italijanov. Gospoda utrjajo na ta način v italijanskem ljudstvu po liberalnih in židovskih listih peklenško zlobnostjo razširjeno menenje, kakor da bi mi hoteli ugonobiti Italijane. Nasledek takemu postopanju ne more biti seveda drugi, nego, da se italijansko ljudstvo še bolj fanatizuje, vsled česar se morajo le poostriiti narodni boji. Ali je to konservativno, ali je to katoliško?!

Na vseh straneh torej vse polno italijansko-narodnega navdušenja, a nikjer niti jedne same dobrohotne besedice do sodeželanov druge narodnosti, ki so tudi katoliki, in morda boljše katoliki, kakor pa oni, ki v italijanskem jeziku — niso molili svoje prve molitve, ker sploh ne molijo! Da se razumemo! Gospoda naj se le potezajo za koristi italijanske narodnosti, kjer in kadar menijo, da so interesi v nevarnosti. Toda kraj vsega rodoljubja bila bi konservativnemu in katoliškemu listu neizogibna dolžnost, da izreče za razvajena italijanska ušesa sicer malce trdo besedo: Italijani, branite svoje pravice z vso energijo, pri tem paspoštujte tuje! Nestorite drugim, kar ne želite, da bi drugi vam storili! Poglejte, tudi oni drugi so vaši bratje v Kristusu, dajte, dovolite jim, da tudi oni žive človeka dostojno življenje!

Taka beseda bi bila na svojem mestu v katoliškem glasilu. Take besede bi smeli iskati v listu, v kojega pišejo duhovniki škofije, ki je po treh četrtinah slovenska.

Gospoda pravijo, da so dobri katoliki. Mi jim verujemo to in nočemo oporekati ni malo. Toda nikar naj nam ne zamerijo, ako jim rečemo naravnost, da se v narodnih in političkih vprašanjih kažejo drugačne moč! Uzorni verniki v cerkvi, poštenjaki v zasebnem življenju, ali na narodnem in političkem polju ne morejo in ne morejo biti — pravični! To so nam dokazali zopet v prvi številki „Amica“ in s tem se je zrušil v svoj nič nauk, ki ga po vsej sili širijo iz Gorice in na kojega opira svojo raison d'être sedanja nova doba na Kranjskem: nauk

namreč, da vsak dober katolik je še colpso pravičen tudi v narodnem in političkem pogledu.

Ali pa so morda zvoki v „L'amico“ nekaka predigra novi dobi v škofiji tržaško-koperski? Bodi tudi to: mi zaupamo v pravico Onega, ki gori nad oblaki vodi in odloča usode narodov, in pa zlatemu srcu naše prečastite duhovščine širom škofije. Zaključujemo pa z željo, da Bog obvari pred takimi „priatelji“ nas in — tudi italijansko ljudstvo.

Italija v Afriki. Iz Afrike nimamo zabeležiti posebnih vesti, in tudi, ko bi jih imeli, ne izvedeli bi mnogo, ker Baratieri daje strogo nadzirati vse brzojavke. Tako moramo tudi mi razumeti vse tiste smešne vesti o približevanju in ponudbah raznih glavarjev generalu Baratieriju. V tem zmislu tudi list „Don Chisciotte“ brije norce iz poročil Baratierijevih. Sedaj, ko je vlada dobila zahtevane milijone, sedaj prihajajo kar naenkrat najpovoljnejše vesti iz Afrike: vsi „vasi“ se kar silijo Lahom, derviši se niti ne zganajo in celo sam Makanen je postal prijatelj poročniku Scali. Isti list protestuje vnovič proti tej nevedni — komediji.

V protislovju z uradnimi poročili poroča „L'Italia militare“, da so se derviši jeli utrjati na meji nasproti Kasali, torej blizu Masave. Ker pa derviši dobro vedo, da se jim tu ni bati napadov od italijanske strani, kajti Italijani imajo sedaj dovolj posla z Abisinci, ni mogoče misliti drugače, nego da hočejo napasti oni sami. K nevarnostim od juga sem, pridružila bi se druga nevarnost za Italijane od zapada sem.

Poročila javljajo nadalje, da je Baratieri te dni pregledoval vojsko v Adigratu in je ob tej priliki prav navdušeno — govoril. Govoriti pa znajo ti Italijani, to jim mora pripoznati tudi najhujša zavist!

Slednjič bodi povedano, da so se pri sojalni slavnosti, prirejani na vseučilišču rimskem za padle vojake, gospodje dijaki — stekli. No, tudi take slavnosti so menda neizogibni pridevek avite culture!

O sporu med Angleško in Ameriko. Vse kaže, kakor bi se hotela vsa Amerika izjaviti solidarno proti Angleški. V senatu v Washingtonu so prečitali častitke, došle od senata braziljskega na sporočilu predsednika združenih držav glede na prepis med republiko Venezuelo in Angleško. Kongres v Washingtonu je odobril zakon za imenovanje komisije v tej zadevi.

Različne vesti.

Za božičnico so nadalje darovali: g. K. Scuglievich 20 Kr., rodbina Truden 40 Kr., g. Kristijan Dejak 20 Kr., g. Jak. Klemenc 14. m. blaga in 8 volnenih čepic. Neimenvan 18 volnenih rut in 30 p. rokovic; g. Ivan Umek en par čevljev; g. Ivan Zadnik 23 m. blaga, gd. I. Pekić 12 m. barhenta, g. F. Monti 16 m. barhenta; ga. Vekoslava in gč. Bogomila Valenčić 6 rut, 12 robcev, 8 par zapestnic, 3 p. nogovic, 2 p. spod. hlače in en p. rokovic; ga. Mörxsbauer 2 majici in 2 p. zapestnic; ga. Gvozdanović 5 m. sukna. ga. M. Kovačič 10 kron, ga. Franja Pertot 10 kron. g. pl. Kuhačević 4 krone, g. Pogorelec 4 krone, ga. Marija Polley 10 kron, g. žup. Budin 2 kroni, msgr. Martelanc 1 krono, g. J. Knaus z Reke 10 Kr.

Mestni svet tržaški imel je minolo soboto zvečer nejavno sejo, v kateri se je bavil z zgolj gospodarskimi vprašanji nebitvene važnosti. Med temi bilo bi omeniti le, da so podvzetniku za čiščenje (pometanje) ulic na njegovo zahtevo povišali pavšal za triletje 1896—98. od 60.000 na 62.400 glđ. na leto in pa da so imenovali vratarja letovišča Revoltella, Angela Depiera, vsled njegove prošnje občinskim uradnikom.

Mestna bolnišnica in pa mestna delegacija tržaška. Te dni smo sporočili, kako je kolegij zdravnikov tržaške mestne bolnišnice v svoji seji tožil o gorostasnih nedostatkih, ki vladajo v mestni bolnišnici glede obskrbe bolnikov. Kaj pa pravi k obsodbi slavna mestna delegacija? Ona je odgovorila na te, od kompetentne strani prihajajoče pritožbe zelo hladnokrvno, da ne rečemo — lahko miseljno. Zapisnik seje mestne delegacije z dne 17. t. m. glasi o tej stvari: „Poročevalec magistratni vodja Gaudasio. Mestni fizik in magistratni vodja polzvedovala in preiskovala sta o tem, kar so pisali neka-

teri takajšnji listi glede slabe hrane, ki jo baje dobivajo bolniki v tukajšnji bolnišnici. Ta preiskava je dokazala, da gre v teh pritožbah le za posamične slučaje, kateri pa sami po sebi nimajo nikakoršne važnosti. Delegacija jemlje to na znanje v svoje pomirjenje.“ — Kaj so, vprašamo, zdravniki pretiravali??

Papir „Edinosti“ V izdanju za minolo soboto (21. t. m.) že smo povedali pod zaglavjem „Našim čitateljem“, kaj je vzrok temu, da je papir, na katerem se tiska „Edinost“, nekaj dni sém res nekako slabe vrsti. Ker pa nam kljub temu vedno še prihajajo reklamacije gledč papirja, opozarjamo čč. naše čitatelje in prijatelje našega lista z nova na omenjeno vest, prosé jih opetovano, da naj blagovoljno potrpe do novega leta. Z novim letom, kakor smo že objavili v gori navedeni vesti, spremeni „Edinost“ svojo obliko in potem bode tudi papir boljši.

Silvestrov večer. Kakor vsako leto, povabi naš „Tržaški Sokol“ tudi letos vse svoje prijatelje, da se snidejo dne 31. t. m. v njegovi dvorani v slovesni poslov od starega in v pozdrav nastopajočega leta. Pridite torej vsi, da v bratski ljubezni pokažemo hrbet onemoglemu starcu 1895, ter se z vsem svojim srcem oklenemo mladega dečka 1896, o kojem se hočemo nadejati, da donese srečnejših dni našemu milemu rodu. Program „Silvestrovemu večeru“ priobčimo v nocošnjem izdanju.

„Amaro Baratieri“. Grenka, zares grenka mora biti usoda slavnega italijanskega generala, ki je nesel „ávido coltura“ latinsko daleč tje v vročo Afriko med „ljudožrne“ črnce, kjer pa je, mesto zahvale, doživel sija-jen poraz. To je bitko, to je grenko. In kakó naj bi se ta grenkost izrazila najprimerneje? Menda z „narodnim žalovanjem“, takozvanim „lutto nazionale“, katero jako dobro poznajo tam nekje v Istri? Ne; to ne gre, kajti s takim žalovanjem priznali bi Lah in oni, ki hočejo biti Lah po sili, da so surovi črnci otemneli sijaj italijanskega orožja. Tu je pomagal Italijanom iz zadrege pristen Nemec, Gustav Töpfer v Urfahru, predmestju Linca. Ta prefrigani mož vporabil je Baratierijevo britkost jako umestno in spretno; skuhal je iz te bridkosti — žganje, grenko žganje, katero je krstil „Amaro Baratieri“. O teh „destiliranih solzah“, katere pretaka general Baratieri s svojo vojsko vred, govorijo glasno ilustrovani plakati, ki so prilepljeni po vogalih tržaških ulic. Pomislite, ali ni bila ta misel praktična? Britko, grenko usodo Baratierijevo vporabiti v grenko žganje „Baratieri“. Mogoče je, da je Gustav Töpfer že poslal Baratieriju par tisoč steklenic tega žganja za Božič. Baratieri bi potem lahko povabil vse one vražje „ras“ in celo Menelika samega k veliki gostiji, kjer bi črna veličanstva napajal z „grenkim“. Morda bi se gospoda potem pomirili, možno pa je tudi, da bi se stekli, ako jim udari v glavo „Amaro Baratieri“. Hrabri general naj poskusi!

Strahna bolezen. Te dni smo sporočili, da so dne 15. t. m. pripeljali v tukajšnje bolnišnico 14letnega cigana Alojzija Karija, čigar truplo je bilo doslovno pokrito s črvi. Takrat smo tudi obljubili, da sporočimo, kar doznamo o tej zares čudni bolezni. Poizvedeli smo to-le: Deček Alojzij Kari je član ciganske naselbine, ki je pri Katinari. Bolan je moral biti že dalje časa, za kdo zna kakšno bolezen, toda ostudni črvi so se pojavili po vsem truplu otrokovem le vsled tega, ker je bil otrok strašno zanemarjen. Tako pravijo zdravniki. — Truplo dečka bilo je vse polno krvavih, vnetih prask, v katerih so se zaredili črvi v taki množini, da truplo že ni bilo več podobno človeški obliki. Dasi so zdravniki storili vse možno, da ozdravijo pomočjo svoje umetnosti okuženega dečka, vendar je ostal njih trud brezuspešen: po dolgem, strašnem trpljenju umrl je Alojzij Kari minolo nedeljo zjutraj. — Iz tega groznega slučaja naj bi crpili nauk oni, ki zanemarijajo svoje truplo posebno po zimi. Čistoba nad vse bodi načelo slehernemu, ki hoče ostati zdrav!

Koledar. Danés (24.): † Adam in Eva; Hermína. — Jutri (25.): Božič. Rojstvo Gospodovo. — V četrtek (26.): Štefan, mučenec; Dionizij. — V petek (27.): Janez evangelist; Fabijola. — Prvi krajec. — Solnce izide ob 7. uri 44 min., zatoni ob 4. uri 15. min. — Toplota večeraj: ob 7. uri zjutraj 9 stop., ob 2 pop. 14-5 stop. C.

Loterijske številke, izrečane 21. t. m.:			
Trst	59,	50,	43, 20, 77.
Lince	1,	9,	45, 75, 55.
Budin	5,	69,	79, 88, 43.

Najnovejše vesti.

Dunaj 23. „Wiener Zeitung“ javlja: Njegovo c. in kr. apostolsko Velikanstvo blagovolilo je najvišjim sklepom od dne 20. decembra t. l. milostno imenovati deželni glavarjem za mejno grofijo istrsko deželnega poslanca dra. Mateja Campitellija, in deželnega poslanca dra. Andreja Stangerja namestnikom istega v vodstvu deželnega zbora. (Za danes jemljemo le na znanje ta dogodek in vzdržati se vsake opomnje, ker nam ni znana podlaga, na koji je se doslego sporazumljenje med manjšino, večino in vlado. Op. ur.)

Dunaj 23. Govori se, da je konferencija slovenskih deželnih in državnih poslancev v Mariboru sklenila jednoglasno izjaviti, da pri sedanjih razmerah jim ni možno vstopiti zopet v deželni zbor štajerski.

Rim 23. Ras Mangaša je skušal dne 20. t. m. napasti Makalle, a bil je odbit. Iz Kasale odposlana patrulja je našla v selu El Faša na lahko garnizijo, je prišla isto ter jo poglala v beg. Garnizija je ostavila 25 mrtvih. Patrulja pa se je vrnila v Kasalo, ne da bi trpela kako zgubo. (Ne pozabiti, da je ta vest došla iz italijanskega službenega vira. Op. uredn.)

Neapelj 22. Paketna ladija „Vincenzo Florio“ odpluje danes po noči v Masavo z dvema bataljoni na krovu.

Trgovinske brzojavke.	
Budimpešta. Pšenica za jesen 7.15	7.16
Pšenica za pomlad 1896 6.90 — do 6.91. Oves za jesen — — — — —	Riža za pomlad 6.25 — 6.27 Koruza za oktober — — — — —
ma-j-juni 1896 4.50 — 4.51	Pšenica nova od 78 kil. f. 6.75 — 6.85 od 78 kil. f. 6.80 — 6.90 od 80 kil. f. 6.85 — 7. — od 81 kil. f. 6.95 — 7.05 od 82 kil. f. 7.05 — 7.10. —
ločmen 5.60 — 5.25; prosa 5.40 — 5.75 riža nova 6.80 — 6.90	Ponudbe slabe, vprašanja omejeno. Prodaja 18000 met. st. Vreme: dež.
Praga. Neratirani sladkor f. 18.50 za januar 12.50, za maj 14.10	Oktober-december. 18.70
Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst (in carino vred odpošiljatelj prouci f. 81.50. Con casad 82.25 32.50 Otvorni 83.25 83.50. V glavah (sodih) 83. — — 83.50 jako stalno	Kava. Kava Santos good average december 90-75 za april 84. —
Hamburg. Santos good average za december 72.70 za maro 70.25 maj 68. — cena mirna.	

Dunajska borza 23. decembra 1895	
Državni dolg v papirju	predčeraš danes
99-20	99-20
99-30	99-30
Avstrijska renta v zlatu	121.30 120.35
98-85	98-85
Kreditno akcija	341. — 340.50
London 10 let	121.25 121.25
Napoleoni	9.92 9-80
30 mark	11.85 11.85
100 lit. l.	44. — 44. —

Počenki s 1. januarjem 1896. l. daje ure v kvačkanji in v vsakovrstnem vezanji izprašana učiteljica ročnih del. Ista pončuje tudi začetnike v slovenščini, nemščini in v igri na klavirju. — Več se izve na Belvederji št. 55. pritlicje.

Richterjev LINIMENT S SIDROM je dobro domače sredstvo. Dobiva se po vseh lekarnah.

Josip Pizzarello mehanik

izvrtuje vsakovrstne poprave živalnih strojev in dvokoles. Prodaja nove in rabljene živalne stroje in dvokolesa. Via Madonna del mare št. 4, uhod via Fontanone, vátrio 2. h. 1.

JAKOB STRUKELJ - TRST via Caserma št. 16 uhod piazza della Caserma. (nasproti belici vojašnici), prodaja po neverjetnih nizkih cenah vsakovrstna angleška

kolesa (bicykle)

Zastopstvo koles „Raleigh“ iz tovarne „Raleigh Cycle Co. Ltd. Nottingham Anglosko“ in koles „Adler“ iz tovarne H. Kleyer Frankfurt. Kolesa „Raleigh“ in Adler so svetovno znana, poslednja rabijo se v nemški vojski. Kolena pošilja se na deželo in na vse kraje brez vseh stroškov. Sprejemamo se poprava vsakovrstnih novih in starih koles in živalnih strojev. V zalogi nahajajo se vsakovrstna orodja in priprave za kolesa. Zahtevajo naj se ceniki!